

Aanvullende module Leefstijlmonitor Bewegen & Ongevallen 2019 Vergelijking met de Gezondheidsenquête

Auteurs:

Christianne Hupkens (CBS)

Frank Engelen (CBS)

Anouk Roberts (CBS)

Boukje Janssen (CBS)

De Gezondheidsenquête (GE) is een belangrijk onderdeel van de Kern van de Leefstijlmonitor (LSM-K) en wordt ieder jaar afgenomen. Op basis van de GE worden een aantal *kernindicatoren* voor Leefstijl ter ondersteuning van het beleid berekend en gepubliceerd op de website van de [Leefstijlmonitor](#), en de [Staat van Volksgezondheid en Zorg](#). Daaronder vallen bijvoorbeeld prevalentie cijfers over het voldoen aan de Beweegrichtlijnen. In de aanvullende modules van de Leefstijlmonitor (LSM-A) worden ook vragen gesteld over bewegen en ongevallen maar dienen een ander doel, namelijk als achtergrondkenmerk of verdiepingsslag. Sommige vragen uit de LSM-A zijn hetzelfde of ongeveer hetzelfde als die in de GE. In dit document zullen overeenkomsten en verschillen van opzet van onderzoek, vraagstellingen en resultaten worden geschetst.

1. Onderzoeksofzet

Overeenkomsten en verschillen tussen de LSM-A en de GE

Er is onderzocht in hoeverre resultaten met betrekking tot bewegen, ongevallen, gezondheid, zorggebruik en lengte en gewicht uit de aanvullende module van de Leefstijlmonitor Bewegen en ongevallen (LSM-A) 2019 overeenkomen met de resultaten uit de Gezondheidsenquête (GE/LSM-K) 2019.

De opzet en de waarneming van de LSM-A is zoveel mogelijk gebaseerd op de opzet van de GE. Toch zijn er ook enkele verschillen, zie figuur 1.

De populatie voor beide onderzoeken, de waarnemingsperiode en –frequentie zijn overeenkomstig. De onderzoeken verschillen in de incentives (steekproefpersonen van de LSM-A ontvangen een incentive van 5 euro, bij de GE wordt een iPad verloot onder de respondenten), in de waarnemingsmodus (in de LSM-A worden mensen CAWI, CATI of CAPI benaderd, in de GE CAWI of CAPI), de oversampling met betrekking tot de leeftijdscategorieën van 0 tot en met 11 jaar en van 12 tot en met 17 jaar (dit wordt voor de LSM-A wel gedaan en voor de GE niet) en de uitdunning van de steekproef na CAWI (er wordt bij de LSM-A meer uitgedund dan bij de GE). Verder worden er in de GE vragen gesteld over allerlei aspecten omtrent gezondheid, terwijl in de LSM-A de focus vooral is gericht op bewegen en ongevallen.

Uit onderstaande blijkt dat er, ondanks de verschillen, ook veel overlap is tussen de onderzoeken. In dit hoofdstuk onderzoeken we de plausibiliteit van de LSM-A door de resultaten te vergelijken met de resultaten van de GE.

Figuur 1: Waarneming in GE en LSM

	GE	LSM-A
Populatie	In Nederland woonachtige personen van 0 jaar en ouder die deel uitmaken van particuliere huishoudens. De institutionele bevolking, dat zijn mensen in inrichtingen, instellingen of tehuizen en personen die niet geregistreerd zijn als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) zijn niet benaderd.	In Nederland woonachtige personen van 0 jaar en ouder die deel uitmaken van particuliere huishoudens. De institutionele bevolking, dat zijn mensen in inrichtingen, instellingen of tehuizen en personen die niet geregistreerd zijn als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) zijn niet benaderd.
Incentives	Respondenten maken kans op een iPad.	Steekproefpersonen ontvangen een incentive in de vorm van een cadeaubon ter waarde van 5 euro.
Waarnemingsmodus	Mixed-mode onderzoeksdesign: CAWI en CAPI	Mixed-mode onderzoeksdesign: CAWI, CATI en CAPI
Oversampling	Niet van toepassing	De leeftijdscategorieën 0 t/m 11 jaar en 12 t/m 17 jaar zijn voor de steekproeftrekking opgehoogd.
Uitdunning	In 2019 wordt de doelgroepgerichte herbenadering toegepast: de doelpopulatie wordt op basis van geschatte responskansen opgedeeld in groepen die onderling verschillende herbenaderingsstrategieën zullen ondergaan. 16 % van de herbenaderbare cawi-non-respons wordt selectief uitgedund en niet herbenaderd.	In 2019 wordt de doelgroepgerichte herbenadering toegepast. De samenstelling van de doelgroepen wordt gedaan op basis van dezelfde achtergrondkenmerken als bij de doelgroepen voor de GE. 60% van de herbenaderbare cawi-non-respons wordt selectief uitgedund en niet herbenaderd.
Waarnemingsperiode	Januari - december	Januari – december
Waarnemingsfrequentie	Jaarlijks	Jaarlijks
Respons	9.778 volledige responsen	9.981 volledige responsen
Responspercentage	54,4 procent op de uitgezette steekproef	47,1 procent op de uitgezette steekproef

2. Vraagstelling LSM-A Bewegen en Ongevallen en GE 2019

Enquêtevragen die zowel in de LSM-A als in de GE zijn opgenomen

In de LSM-A 2019 staat het thema 'bewegen en ongevallen' centraal. De kernvragen over deze onderwerpen zijn ook in de GE opgenomen. Daarnaast worden in de LSM-A 2019 enkele vragen over gezondheid en zorggebruik gesteld die overeenkomen met vragen in de GE. De volgende vragen zijn zowel in de LSM-A als in de GE gesteld:

Bewegen:

In de beide enquêtes worden vragen gesteld over lichamelijke activiteit die gebaseerd zijn op de zogeheten 'short questionnaire to assess health enhancing physical activity' (SQUASH). Dit is zowel aan kinderen van 4 t/m 11 jaar gevraagd, als aan 12-plussers. Deze vragenlijst beoogt een volledig beeld te leveren van de lichamelijke activiteit. Zowel aan kinderen vanaf 4 jaar als volwassenen is gevraagd naar de frequentie en duur van de volgende deelvormen van lichamelijke activiteit: (1) Fietsen en lopen voor woon-werk of woon-school verkeer, (2) activiteiten op het werk of op school, (3) activiteiten in het huishouden, (4) wandelen, fietsen, tuinieren en klussen in de vrije tijd, (5) sporten. Op basis van SQUASH wordt berekend hoeveel mensen voldoen aan de beweegrichtlijn. Deze beweegrichtlijnen zijn eind 2017 opgesteld door de Gezondheidsraad. Aan de hand van de SQUASH is eveneens afgeleid of men wekelijks sporter is of niet.

Daarnaast wordt er ook geïnformeerd naar een eventueel lidmaatschap of abonnement op een sportaanbieder:

- In de GE wordt één algemene vraag gesteld: Bent u/is uw kind lid van een sportvereniging of heeft u/uw kind een abonnement op een fitnesscentrum, zwembad of een andere sportaanbieder? De antwoordmogelijkheden zijn: (1) Lid van een sportvereniging; (2) Abonnement op fitnesscentrum, zwembad of andere sportaanbieder; (3) Geen van beide.

- Bij de LSM-A wordt bij elke van de 4 sporten, die de respondent beoefent, gevraagd: Voor het beoefenen van een sport kunnen mensen lid zijn van een vereniging, een abonnement hebben bij een sportaanbieder of geen van beiden. Kunt u aangeven wat voor u/uw kind van toepassing is als het gaat om {sport 1 t/m sport 4}? De antwoordmogelijkheden zijn: (1) Lid van een sportvereniging; (2) Abonnement op een sportaanbieder, zoals een fitnesscentrum, dansschool of zwembad; (3) Geen van beide. Dit wordt voor maximaal 4 sporten nagevraagd. Aan mensen die aangeven dat ze geen sport beoefenen wordt gevraagd: Bent u/is uw kind wel lid van een sportvereniging of heeft u/uw kind wel een abonnement op een sportaanbieder, zoals een fitnesscentrum, dansschool of zwembad? De antwoordmogelijkheden zijn: (1) Ja, lid van een sportvereniging; (2) Ja, abonnement op een sportaanbieder, zoals een fitnesscentrum, dansschool of zwembad; (3) Nee. Respondenten die op minstens een van deze vragen antwoorden dat ze lid zijn van een sportvereniging, worden aangemerkt als lid van een sportvereniging en respondenten, die op minstens een van deze vragen antwoorden dat ze een abonnement hebben op een sportaanbieder, worden aangemerkt als abonnee.

Ongevallen:

In het blok 'ongevallen' is er gevraagd naar ongevallen op het werk en niet werkgerelateerde ongevallen die mensen kunnen overkomen. De betreffende enquêtevragen zijn:

Nu volgt een aantal vragen over ongevallen die mensen kunnen overkomen. We beginnen met ongevallen die tijdens het werk gebeurd kunnen zijn. Vrijwilligerswerk, stages en bijbanen tellen ook mee. Vervolgens vragen we naar andere, niet werkgerelateerde ongevallen.

- *Bent u in de afgelopen 12 maanden betrokken geweest bij een arbeidsongeval? Dat wil zeggen een voorval tijdens het werk waardoor u lichamelijk letsel heeft opgelopen. Arbeidsongevallen tijdens woon-werk*

tellen niet mee. Arbeidsongevallen met uitsluitend een natuurlijke oorzaak, zoals een hartaanval of beroerte tellen niet mee.

-

In de GE zijn alle mensen van 15 jaar en ouder bevestigd en is gebruik gemaakt dan een derde antwoordoptie: 'niet van toepassing, ik heb geen werk'. De respondenten, die dit hebben aangegeven, zijn buiten beschouwing gelaten. In de LSM-A zijn alleen mensen van 15 jaar en ouder bevestigd, die nu of in de afgelopen 12 maanden betaald werken of vrijwilligerswerk doen.

De volgende vragen gaan over andere ongevallen die mensen/kinderen kunnen overkomen. Het gaat hierbij dus om ongevallen die niet werkgerelateerd zijn:

Heeft u in de afgelopen 12 maanden een verwonding of ander lichamelijk letsel opgelopen bij een ongeval? Denkt u daarbij ook aan letsel dat geleidelijk is ontstaan. Ook lichte zaken tellen mee.

Letsel opgelopen door vergiftiging of veroorzaakt door dieren telt mee, maar letsel opgelopen door opzettelijk geweld van andere mensen telt niet mee.

Wilt u hieronder aangeven op welke manier u in de afgelopen 12 maanden een verwonding of ander lichamelijk letsel heeft opgelopen?

- *Was dit bij een verkeersongeval? Een verkeersongeval tijdens werk telt hier niet mee. Een verkeersongeval tijdens woon-werkverkeer telt hier wel mee.*
- *Was dit bij een ongeval in en om het huis?*
- *Was dit bij een ongeval tijdens een andere vrijetijdsactiviteit?*
- *Was dit bij een ander niet werkgerelateerd ongeval?*

Gezondheid:

- *Hoe is over het algemeen uw gezondheid?*
- *Heeft u één of meer langdurige ziekten of aandoeningen (6 maanden of langer)?*
- *In welke mate bent u vanwege problemen met uw gezondheid sinds 6 maanden of langer beperkt in activiteiten die mensen gewoonlijk doen?*

Zorggebruik:

- *Heeft u in de afgelopen 14 dagen, medicijnen gebruikt die waren voorgeschreven door een arts? In de GE is ook voor vrouwen van 14 tot 50 jaar vermeld: 'de pil moet u niet meetellen'. In de LSM-A is dit niet opgenomen.*
- *Heeft u in de afgelopen 14 dagen medicijnen, kruidengeneesmiddelen of vitamines gebruikt die niet waren voorgeschreven door een arts?*
- *Heeft u in de afgelopen 12 maanden, weleens een nacht of langer in een ziekenhuis of kliniek gelegen? In de GE is ook voor vrouwen van 15 tot 50 jaar vermeld: 'Het gaat hierbij niet om opname in verband met bevalling of geboorte'. In de LSM-A is dit niet opgenomen.*
- *Bent u in de afgelopen 12 maanden weleens in een ziekenhuis of kliniek opgenomen voor een dagopname?*

Lengte en gewicht:

- *Hoe lang bent u? Het gaat om lengte in centimeters, zonder schoenen.*
- *Hoeveel kilo weegt u? Het gaat om het gewicht in hele kilo's, zonder kleren. (Voor vrouwen tussen de 15 en 50 jaar: Indien u zwanger bent, kunt u uw gewicht van voor de zwangerschap invullen.)*

Uit de maten van lengte en gewicht is de Body Mass Index (BMI) afgeleid. Deze wordt verkregen door het gewicht in kilogrammen (kg) te delen door de lengte in meters in het kwadraat (m²). Deze maat wordt gebruikt om de mate van ondergewicht, normaal gewicht of overgewicht te bepalen.

3. Resultaten vergelijking LSM-A met GE

In deze paragraaf worden de verschillen en gelijkenissen in resultaten van de GE en LSM-A besproken. Hiervoor is er naar de waarden voor de totale populatie gekeken, naar geslacht en de opsplitsing in drie leeftijdscategorieën (0 tot 12 jaar, 12 tot 18 jaar en 18 jaar en ouder). Bijlage 1 bevat de resultaten van de GE en de LSM-A voor een gedetailleerdere leeftijdsindeling, positie in het huishouden, herkomst, onderwijsniveau en inkomen.

Voldoen aan de beweegrichtlijn en wekelijks sporten

Sinds eind 2017 bestaat er een nieuwe beweegrichtlijn die is opgesteld door de Gezondheidsraad. Personen vanaf 18 jaar dienen minstens 2,5 uur per week matig intensieve inspanning te verrichten verspreid over diverse dagen, zoals wandelen en fietsen, en dienen minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten te verrichten. Jongeren van 4 tot en met 17 jaar dienen minstens elke dag een uur matig intensieve inspanning te verrichten en minstens driemaal per week spier- en botversterkende activiteiten te verrichten.

Voor het voldoen aan de beweegrichtlijn zijn de resultaten van de GE en de LSM-A vergelijkbaar. Bijna de helft van de onderzoekspersonen van 4 jaar en ouder voldoen eraan, zowel in de GE als in de LSM-A: 49 en 48 procent respectievelijk. De patronen naar geslacht en leeftijd zijn vergelijkbaar tussen de twee onderzoeken.

Tabel 1: Voldoen aan de Beweegrichtlijn en wekelijks sporten, 4 jaar en ouder, 2019

	<i>Beweegrichtlijn</i>				<i>Wekelijks sporten</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>
Totaal	49,0	0,5	48,2	0,5	53,8	0,5	55,0	0,5
Man	51,1	0,7	49,6	0,7	54,6	0,7	56,3	0,7
Vrouw	47,0	0,7	46,8	0,7	52,9	0,7	53,7	0,7
4 tot 12 jaar	55,9	1,7	52,3	1,7	63,2	1,7	62,8	1,7
12 tot 18 jaar	40,5	1,9	44,1	1,9	71,3	1,7	74,1	1,7
18 jaar en ouder	49,1	0,6	48,1	0,6	51,2	0,6	52,5	0,6

Wat betreft wekelijks sporten zijn er ook geen verschillen tussen de GE en de LSM. Meer dan de helft van de respondenten in beide onderzoeken sport wekelijks. Naar leeftijd en geslacht zijn er ook geen verschillen tussen de twee onderzoeken.

Lidmaatschap sportvereniging of abonnement sportaanbieder

In beide onderzoeken wordt er geïnformeerd of de respondenten lid zijn van een sportvereniging en of ze een abonnement hebben op een fitnesscentrum, zwembad of andere aanbieder. In de LSM-A wordt bijna tweemaal zo vaak gerapporteerd dat men een sportabonnement heeft of lid is van een sportvereniging als in de GE (tabel 2). Waar 44 procent van de respondenten van 4 jaar of ouder in de LSM-A zegt een abonnement op een sportaanbieder te hebben, geldt dit voor 24 procent van de respondenten in de GE. Voor het lidmaatschap van een sportvereniging bestaan vergelijkbare resultaten: waar in de GE bijna een kwart van de respondenten van 4 jaar en ouder lid is van een sportvereniging, heeft ruim 40 procent van de respondenten in de LSM-A een lidmaatschap. Deze grote verschillen kunnen worden verklaard doordat er in de LSM-A bij elke sport die de respondent invult wordt gevraagd naar lidmaatschap en abonnement. In de GE wordt dat nagevraagd door middel van 1 vraag (zie 'Enquêtevragen die zowel in de LSM-A als in de GE zijn opgenomen'). De patronen naar geslacht en leeftijd zijn ondanks de verschillen tussen de studies wel

vergelijkbaar. Vrouwen en volwassenen hebben vaker een abonnement, mannen, kinderen en jongeren zijn vaker lid van een sportvereniging.

Tabel 2: Abonnement op een fitnesscentrum, zwembad of andere aanbieder en lid van een sportvereniging, 4 jaar en ouder, 2019

	<i>Abonnement</i>				<i>Lidmaatschap</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>
Totaal	23,7	0,4	44,1*	0,6	23,1	0,4	41,2*	0,7
Man	21,3	0,6	39,8*	0,9	27,4	0,7	47,9*	0,9
Vrouw	26,1	0,6	48,3*	0,9	18,8	0,6	34,2*	0,9
4 tot 12 jaar	14,5	1,2	27,1*	1,7	45,2	1,7	72,1*	1,8
12 tot 18 jaar	18,0	1,4	27,0*	1,9	50,1	1,9	73,6*	1,9
18 jaar en ouder	25,2	0,5	48,4*	0,7	18,3	0,4	33,1*	0,7

*significant verschillend ten opzichte van de GE.

Ongevallen

Tabel 3 presenteert de uitkomsten van de arbeidsongevallen en de ongevallen die niet werkgerelateerd zijn. Het percentage mensen dat een arbeidsongeval heeft meegemaakt verschilt tussen de GE en de LSM-A. Slechts een klein aandeel van de respondenten van 15 jaar en ouder, die werken of vrijwilligerswerk doen, heeft in het afgelopen jaar een arbeidsongeval meegemaakt en heeft daarbij letsel opgelopen: 2,7 procent bij de GE en 1,6 procent bij de LSM-A. Ook de percentages arbeidsongevallen onder mannen, vrouwen en volwassenen verschillen tussen de twee onderzoeken.

Gemiddeld genomen heeft 9 procent van de Nederlandse bevolking van 0 jaar en ouder een niet werkgerelateerd ongeval gehad in het afgelopen jaar. Dit resultaat verschilt niet tussen de twee onderzoeken; dit geldt zowel voor het totaal wordt gekeken, voor geslacht en voor leeftijd.

Tabel 3: Arbeids- en niet werkgerelateerd ongevallen, 2019

	<i>Arbeidsongeval, 15 jaar en ouder</i>				<i>Niet werkgerelateerd ongeval, 0 jaar en ouder</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>
Totaal	2,7	0,2	1,6*	0,2	8,9	0,3	9,2	0,3
Man	3,4	0,3	2,2*	0,2	8,5	0,4	9,3	0,4
Vrouw	2,0	0,3	1,0*	0,2	9,4	0,4	9,0	0,4
0 tot 12 jaar					15,3	1,0	16,2	1,0
12 tot 18 jaar¹	2,5	0,9	2,6	0,9	10,2	1,1	11,4	1,2
18 jaar en ouder	2,7	0,2	1,6*	0,2	7,8	0,3	7,8	0,3

¹ 15 tot 18 jaar voor arbeidsongevallen.

*significant verschillend ten opzichte van de GE.

Tabel 4 toont de percentages mensen die een verkeersongeval of een ongeval in en om huis hebben gehad van het totaal aantal mensen dat een niet werkgerelateerd ongeval heeft gehad. Er zijn geen verschillen tussen de twee onderzoeken in het percentage mensen dat een verkeersongeluk heeft meegemaakt, namelijk 18 en 16 in respectievelijk de GE en de LSM. Ook het percentage mensen dat een ongeval in en om het huis heeft meegemaakt verschilt niet tussen de twee onderzoeken: ongeveer 45 procent van de mensen die een niet werkgerelateerd ongeval hebben meegemaakt.

Tabel 4: Verkeersongevallen en ongevallen in en om huis, 0 jaar en ouder, 2019

Gemiddeld 41 procent van de mensen in de GE en LSM-A van degenen die een niet werkgerelateerd ongeval hebben meegemaakt rapporteren een ongeval in de vrije tijd te hebben gehad (tabel 5). Er zijn geen

	<i>Verkeersongeval</i>				<i>Ongeval in en om huis</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>
Totaal	18,0	1,3	16,3	1,2	43,4	1,7	46,7	1,7
Man	20,3	2,0	13,8	1,6	39,0	2,4	45,3	2,3
Vrouw	15,8	1,7	19,0	1,8	47,4	2,3	48,2	2,4
0 tot 12 jaar	4,6	1,5	4,6	1,5	62,0	3,5	68,6	3,3
12 tot 18 jaar	24,3	5,1	17,1	4,2	21,8	4,9	26,3	5,0
18 jaar en ouder	21,4	1,7	20,1	1,6	40,2	2,0	42,2	2,0

verschillen tussen de twee onderzoeken. Twintig procent van de respondenten van de GE en 16 procent van die van de LSM-A hebben een overig niet werkgerelateerd ongeval gehad. Dat verschilt niet tussen de twee onderzoeken. Het aandeel vrouwen met dit type ongeval verschilt wel tussen beide onderzoeken: 22 procent bij de GE en 14 procent bij de LSM.

Tabel 5: Ongevallen tijdens vrijetijdsbesteding en overige ongevallen, 0 jaar en ouder, 2019

	<i>Ongevallen in vrije tijd</i>				<i>Overige ongevallen</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>
Totaal	41,4	1,7	41,5	1,6	19,9	1,4	15,6	1,2
Man	46,5	2,5	46,1	2,3	17,7	1,9	17,0	1,7
Vrouw	36,9	2,2	36,8	2,3	21,8	1,9	14,1*	1,6
0 tot 12 jaar	46,9	3,6	46,6	3,5	12,9	2,4	5,9	1,6
12 tot 18 jaar	54,7	5,9	55,0	5,6	17,2	4,5	24,5	4,8
18 jaar en ouder	38,2	2,0	38,1	1,9	22,3	1,7	17,6	1,5

*significant verschillend ten opzichte van de GE.

Verschillende aspecten van de algemene gezondheid

Met betrekking tot de ervaren gezondheid zijn de uitkomsten van de GE en de LSM-A sterk vergelijkbaar (tabel 6). Uit beide onderzoeken blijkt dat 79 procent van de respondenten hun gezondheid als goed ervaren. De ervaren gezondheid van mannen en vrouwen en de verschillende leeftijdsgroepen zijn ook vergelijkbaar tussen de twee onderzoeken.

Bij de langdurige aandoeningen en beperkingen bestaan er wel verschillen tussen de onderzoeken. Het totale aandeel personen dat volgens de GE en de LSM-A langdurige aandoeningen heeft gehad in het afgelopen jaar verschilt: 31 tegenover 26 procent. Dit verschil is ook zichtbaar bij mannen en vrouwen en voor de volwassenen. In de GE rapporteren ook meer mensen een beperking dan in de LSM-A: 29 ten opzichte van 26 procent. Voor mannen, vrouwen, kinderen onder de 12 jaar en volwassenen zijn de verschillen ook significant. Mogelijk hangen deze verschillen samen met het feit dat er in de GE veel meer vragen worden gesteld over gezondheid en zorggebruik dan in de LSM-A.

Tabel 6: Verschillende aspecten van de algemene gezondheid, 0 jaar en ouder, 2019

	<i>Goed ervaren gezondheid</i>				<i>Langdurige aandoeningen</i>				<i>Beperkingen</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>
Totaal	78,7	0,4	79,2	0,4	31,2	0,5	25,6*	0,4	29,2	0,5	26,0*	0,4
Man	81,2	0,6	81,1	0,6	28,9	0,7	23,1*	0,6	26,3	0,6	22,5*	0,6
Vrouw	76,3	0,6	77,3	0,6	33,5	0,7	28,0*	0,6	32,1	0,7	29,4*	0,7
0 tot 12 jaar	95,9	0,6	97,3	0,5	10,5	0,9	8,1	0,8	8,6	1,0	5,1*	0,8
12 tot 18 jaar	90,1	1,1	92,5	1,0	15,0	1,3	10,6	1,2	12,4	1,2	10,7	1,2
18 jaar en ouder	75,0	0,5	75,2	0,5	36,0	0,5	29,6*	0,5	32,9	0,5	29,6*	0,5

*significant verschillend ten opzichte van de GE.

Medicijngebruik

Het voorgeschreven medicijngebruik verschilt niet tussen de GE en de LSM-A: 40 procent van de respondenten heeft in de afgelopen 14 dagen medicijnen gebruikt die zijn voorgeschreven door een arts (tabel 7). Er zijn geen opvallende verschillen tussen de twee onderzoeken ondanks het feit dat in de GE aan de vrouwelijke respondenten expliciet wordt aangegeven dat de anticonceptiepil niet moet worden meegeteld.

Het totale aandeel respondenten dat niet-voorgeschreven medicijnen heeft ingenomen is significant verschillend tussen de twee onderzoeken: waar in de LSM-A 36 procent van de respondenten aangeeft niet-voorgeschreven medicijnen te hebben ingenomen, geldt dit voor 40 procent van de respondenten van de GE. Dit verschil is ook zichtbaar voor mannen, vrouwen en volwassenen. Mogelijk speelt ook bij medicijngebruik het feit dat er in de GE veel meer vragen worden gesteld over gezondheid en zorggebruik dan in de LSM-A een rol.

Tabel 7: Medicijngebruik in de afgelopen 14 dagen, 0 jaar en ouder, 2019

	<i>Voorgeschreven medicijnen</i>				<i>Niet-voorgeschreven medicijnen</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>
Totaal	40,8	0,5	40,3	0,5	40,4	0,5	36,2*	0,5
Man	38,6	0,7	36,5	0,7	33,8	0,7	29,0*	0,6
Vrouw	43,0	0,7	44,0	0,7	46,9	0,7	43,2*	0,7
0 tot 12 jaar	14,6	1,0	12,8	0,9	34,5	1,4	31,5	1,3
12 tot 18 jaar	21,1	1,5	21,0	1,5	31,2	1,7	29,0	1,7
18 jaar en ouder	46,7	0,6	46,3	0,6	42,2	0,6	37,5*	0,5

*significant verschillend ten opzichte van de GE.

Ziekenhuisopnamen en dagopnamen

Het percentage respondenten dat een ziekenhuisopname met minstens een overnachting heeft gehad is vergelijkbaar tussen de twee onderzoeken. Gemiddeld heeft 6 procent van de respondenten een of meer ziekenhuisopnamen in het afgelopen jaar gerapporteerd. Ook de resultaten naar geslacht en leeftijd komen goed overeen tussen de twee onderzoeken.

De resultaten met betrekking tot dagopnamen verschillen wel tussen de twee onderzoeken. Acht procent van de respondenten van de GE en 7 procent van de respondenten in de LSM-A heeft een dagopname gehad. Hetzelfde verschil is zichtbaar voor vrouwen en volwassenen. De resultaten van mannen, kinderen en jongeren zijn wel vergelijkbaar tussen de twee onderzoeken.

Tabel 8: Aandeel mensen met ziekenhuis- en dagopnamen, afgelopen 12 maanden, 0 jaar en ouder, 2019

	<i>Ziekenhuisopnamen</i>				<i>Dagopnamen</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>
Totaal	6,3	0,2	5,8	0,2	8,3	0,3	7,1*	0,3
Man	5,9	0,3	5,2	0,3	7,9	0,4	7,0	0,4
Vrouw	6,7	0,4	6,4	0,3	8,8	0,4	7,3*	0,4
0 tot 12 jaar	3,7	0,5	5,1	0,6	7,4	0,7	5,8	0,7
12 tot 18 jaar	2,6	0,6	2,0	0,5	3,5	0,7	4,2	0,8
18 jaar en ouder	7,1	0,3	6,2	0,3	8,9	0,3	7,6*	0,3

*significant verschillend ten opzichte van de GE.

Lengte en gewicht

In tabel 9 is te zien dat er met betrekking tot lichaamsgewicht van volwassenen geen verschillen bestaan tussen de GE en de LSM. Mannen wegen gemiddeld genomen over de beide onderzoeken 85 kilogram en vrouwen hebben een gemiddeld gewicht van 72 kilogram. De gemiddelde lengte van de personen van 18 jaar en ouder blijken ook niet te verschillen: 174 cm in beide onderzoeken. Mannen zijn gemiddeld 181 cm lang en vrouwen gemiddeld 168 cm.

Tabel 9: Gewicht en lengte, 18 jaar en ouder, 2019

	<i>Gewicht</i>				<i>Lengte</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>		<i>GE</i>		<i>LSM-A</i>	
	kg	<i>SF</i>	Kg	<i>SF</i>	cm	<i>SF</i>	cm	<i>SF</i>
Totaal	77,9	0,2	78,0	0,2	174,2	0,1	174,2	0,1
Man	84,6	0,2	84,8	0,2	180,8	0,1	181,1	0,1
Vrouw	71,5	0,2	71,5	0,2	167,8	0,1	167,4	0,1

Normaal gewicht, ondergewicht en overgewicht

Er zijn geen verschillen tussen de LSM-A en de GE in de percentages mensen met een normaal gewicht, ondergewicht en overgewicht (tabel 10). Uit de resultaten van de GE en de LSM-A blijken respondenten van 4 jaar en ouder respectievelijk 2,5 en 2,6 procent ondergewicht en respectievelijk 44 en 43 procent overgewicht te hebben. Meer dan de helft van de respondenten heeft een normaal gewicht.

Tabel 10: Normaal gewicht, onder- en overgewicht, 4 jaar en ouder, 2019

	<i>Normaal gewicht</i>				<i>Ondergewicht</i>				<i>Overgewicht</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM</i>		<i>GE</i>		<i>LSM</i>		<i>GE</i>		<i>LSM</i>	
	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>	%	<i>SF</i>
Totaal	53,4	0,5	54,6	0,5	2,5	0,2	2,6	0,2	44,1	0,5	42,7	0,5
Man	50,0	0,7	52,8	0,7	1,9	0,2	1,9	0,2	48,1	0,7	45,4	0,7
Vrouw	56,7	0,7	56,5	0,7	3,1	0,3	3,4	0,3	40,1	0,7	40,1	0,7
4 tot 12 jaar	79,4	1,4	81,1	1,2	8,6	1,0	8,2	0,9	12,0	1,1	10,7	1,0
12 tot 18 jaar	82,7	1,4	82,8	1,4	2,8	0,6	4,1	0,8	14,4	1,3	13,2	1,3
18 jaar en ouder	48,1	0,6	48,8	0,6	1,8	0,2	1,8	0,1	50,1	0,6	49,4	0,6

Er zijn nauwelijks verschillen tussen de GE en de LSM-A in matig overgewicht en obesitas (tabel 11). Uit beide onderzoeken blijkt dat rond de 30 procent van respondenten van 4 jaar en ouder matig overgewicht en 13

procent obesitas heeft. Er is alleen een significant verschil bij matig overgewicht van de mannen: bij de GE heeft 37 procent van de mannen matig overgewicht, bij de LSM-A is dat 34 procent. Er zijn geen verschillen tussen de twee onderzoeken voor vrouwen en naar leeftijd.

Tabel 11: Mate van overgewicht, 4 jaar en ouder, 2019

	<i>Matig overgewicht</i>				<i>Obesitas</i>			
	<i>GE</i>		<i>LSM</i>		<i>GE</i>		<i>LSM</i>	
	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>	<i>%</i>	<i>SF</i>
Totaal	31,4	0,5	29,7	0,5	12,7	0,3	13,1	0,3
Man	36,8	0,7	34,0*	0,7	11,3	0,5	11,3	0,5
Vrouw	26,2	0,6	25,4	0,6	14,0	0,5	14,8	0,5
4 tot 12 jaar	10,1	1,1	7,8	0,8	2,0	0,5	3,0	0,5
12 tot 18 jaar	12,1	1,2	10,3	1,2	2,3	0,6	2,8	0,6
18 jaar en ouder	35,4	0,5	34,1	0,5	14,7	0,4	15,2	0,4

*significat verschillend ten opzichte van de GE.

Conclusies

Op basis van deze plausibiliteitsanalyse kan geconcludeerd worden dat er tussen de GE en LSM-A verschillen bestaan m.b.t. het abonnement op een sportaanbieder, het lidmaatschap van een sportvereniging, de langdurige aandoeningen, beperkingen en het gebruik van niet-voorgeschreven medicijnen. Bij het abonnement op een sportaanbieder en het lidmaatschap van een sportvereniging komt dat door de verschillen en de mate van verdieping in vraagstellingen. Bij de langdurige aandoeningen, beperkingen en het gebruik van niet-voorgeschreven medicijnen hangen de verschillen mogelijk samen met het feit dat er in de GE veel meer vragen worden gesteld over gezondheid en zorggebruik dan in de LSM.

Over het algemeen blijkt dat er ondanks de verschillen in de steekproeftrekking, de waarnemingsmode en de vragenlijst vooral veel overeenkomsten bestaan tussen de resultaten over leefstijl, gezondheid en zorggebruik in de GE 2019 en de LSM-A 2019. We kunnen hieruit concluderen dat de resultaten van de LSM-A, die in dit rapport zijn vergeleken met die van de GE, plausibel zijn.

Er is een uitgebreide tabel van de resultaten van de LSM-A 2019 en de GE 2019 naar verschillende achtergrondkenmerken. Deze is opvraagbaar: leefstijlmonitor@rivm.nl